

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— kor., negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— kor., negyedévre 4.50 kor.

Felelős szerkesztő:

Dr GÁL ZOLTÁN.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Dégeniold-tér 2. szám. — Telefon 412. szám.
Egyes szám ára 4 fillér.

Roosevelt magyar földön.

Debrecen, április 18.

(P. A.) Roosevelt volt amerikai elnök látogatást tett a magyar királynál Bécsben. Ott fogadták fejlődmi pompával, miként vérbeli uralkodókat szokás. Minden tiszteletet megadtak neki, ami egy tényleges uralkodót megillet s így Roosevelt igen meg lehet elégedve azzal a fogadtatással, amellyel a legetikettebb európai udvar megtisztelte.

Roosevelt Magyarországot is megtekinti, s amint ígérte volt, automobilon, hogy végre szemtől-szembe nézhessen azzal az országgal, mely kivándorlóinak legnagyobb százalékaival növeli az Egyesült Államok munkáskontingensét. Meg akarja szemeivel tekinteni azt az alföldi jól termő rónát, ahol azok a magyar legények látják meg először a napvilágot, kik azután az amerikai szénbányákban s füstös acélműhelyekben szívják a testet-lelket öld bűzhödött levegőt, s akiknek egész élete ott küntt nem egyéb mint a halálozási statisztika egy

adata, reánk nézve nagyon szomorú adata.

S meg fogja látni ezt a tejjel-mézzel folyó Kanaánt, mely mindennel bőven ellátott a természet által, melynek folyója édes, vize tiszta, földje termékenyen fekete, buzája acélos, lakosainak karja vas, s mégis mégis kivándorolni kénytelen, mert nincsen itthon termő talaja a dolgos, a szorgos kéznek, nem tud földet szerezni a földre éhes magyar paraszt.

Az ország egyharmada a pap-ság kezében, egyharmada a latifundiumos mágnásoké, a harmadik harmad nagyrésze illetéktelen kezében s csak a legkisebb hányad azok kezében, akik reátermettek a földmivelésre, akiknek minden őse ezzel foglalkozott s akik másképen élni nem tudnak, mint ha örökösen a földet turják s arcom verejtékével öntözik a kalászos rónát.

Mindezt megláthatja most Roosevelt, megláthatja s örülhet a látot-taknak, mert hiszen ő — mint azt több újságíró előtt kijelentette — kiválóan szereti a magyarokat. Any-nyira, hogy annak idején, mikor ő elnökölt a köztársaságban, olyan ti-

lalmakkal nehezítette meg a kíván-dorlást, hogy a szegény, de becsü-letes földmives oda be sem juthatott és csak a sikkasztó, de teli zsebű magyaroknak adta meg a bevándorlási engedélyt. Olyan intéz-keéseket tett, hogy a kivándorló magyaroknak esetleg hetekig kellett Ellis Island szigetén vesztegel-niök és ha a kivándorlási biztos kénye-kedve úgy akarta, vissza-küldötte hazájába a köztársaság ér-dekeiket nem szolgáló, minden va-gyonát a kivándorlásra elköltött ma-gyart.

De Roosevelt szereti a magya-rokat, hiszen többek előtt kijelen-tette és épen ezért akadályokat gör-dített a kivándorlásuk elé, mert azt akarta, hogy az általa annyira ked-velt, Amerikában tényleg megbec-sült munkáskezek a magyar érde-kek szolgálatában működjenek s ezt hazájukban a legjobban fejthe-tik ki.

Oh, de ne busuljunk: nemcsak Roosevelt, a volt elnök szereti eny-nyire és ilyenformán a magyarokat, a többi amerikaiak szimpátiája is épen ilyen módon nyilvánul. Min-denütt szeretik a magyarokat, ahol

Nyakkendő ujdonságok FEKETÉNEL.

Az időmérő.

Írta: Mark Twain

A nevét, azaz hogy évei számát gyön-gedségből elhallgatom. Egy évről van szó ugyanis, egy évről, melyet a ferdeségek évé-nek lehetne nevezni! Minden ember, kivált ha benőtt egy kissé a feje lágya, tudni fogja, melyik évet kell érteni ezalatt. A legifjabb nemzedék előtt minek nevezem meg? Az még úgy sem tud — beszélni.

A városunkban, mindjárt az év elején, megjelent egy gondolatolvasó, aki még olyan emberek agyából is gondolatokat olvasott ki, akiknek nem voltak gondolataik. Azután mutattak nekünk egy disznót, amely nem tudott élni szappan, fogkefe és tyukszem-épolás nélkül. Még egy tenoristát is kaptunk, aki soha sem szegett szerződést. Hanem ez éremben maga az év volt a legfuresőbb. A nyár hidegen hagyott bennünket, ősszel derekasan szadtunk. A nap — ugylátszik, — elvesztette valahol a zsebnaptárját. Lehet az is, hogy a nyáron úgy elcsodálkozott a sok kormá-nyozható léghajón, hogy sütni is elfelejtett. Lelkiismeretességéből aztán ősszel pótolta a mulasztást.

Én főleg ennek az időjárásnak a hatá-sáról akarok beszélni. Hogyan hatott a főn-ökünkre! Itt meg kell vallanom, hogy a főn-ökünk lelkes, ideális ember. Még a piaci legyek-kei is humanusan bánik. Cukros papírral irtja őket, hogy édes legyen a haláluk. Nos, ez az év, bolondos időjárásával, létrehozta azt, hogy szolid és jámbor főnökünk vértét gyilkos sárkányvérré változtatta.

Főnökünk júliusban a hegyek között mászkált. Megfagyott lábujjakkal jött vissza. Nyomta a cipője, de nyomott lett a hangu-lata is. Ehhez járult, hogy az üzlet meglan-kadt s mindnyájan friss, hűvös őszre vár-tunk. Ehelyett meleg lett. A hőmérő napról-napra szállt, főnökünk kedve pedig esett. Vásárolt egy barométert, hogy idejében érte-süljön az időváltozásról. Főnökünk a baro-métert vizsgálta, mi meg főnökünket vizs-gáltuk. A vásárosok bőségesen hagytak erre időt.

Szeptember elmúlt, október elmúlt, a főnökünk . . . Nos, a főnökünk egy reggel télikabátban jött az üzletbe. Megdörzsölte a kezét:

— Ma hidegebb van. Most már, úgy látszik tél lesz.

Am a thermométer és a barométer mintha összeesküdtek volna. Főnökünk kedve rohamosan alászállt, s végre elpárolgott. Mi csak rossz időért imádkoztunk.

November elseje válságos volt. Nem az idő, hanem a főnökünk miatt. Megint esoda-szép nap volt, egy felhő sem látszott az égen. Ennek dacára, vagyis éppen ezért nálunk valami kellemetlen volt a levegőben.

Főnökünk ott ült a megfigyelő állomá-son, vagyis az irodájában és úgy látszott, hogy egy új barométerrel kísérletezik. Mintha minden e szerszámhoz fűzött remény is hi-gannya változott volna, olyan magasan állt a barométer és ez a magas oszlop nemrég letűnt, hanem tartós, szép időről regélt.

E kellően előkészített hangulatban ko-pogtatott be egy utazó B.-ből. Már a kö-szöntés mutatta, hogy főnökünk más, mint ezelőtt. Rövidesen odavágta:

— Kedves barátom, magától nem ve-szek semmit.

— De az Istenért, — kiáltott fel az meg-rökönyödve, mert mindig jó ügyfelei voltunk — miért nem?

— Mert olyan emberektől, akik novem-berben még nyári felöltőt viselnek, elvből

Megnyílt Fehér J. Új butor nagy áruháza

ahol meglepő olcsón és jól lehet vásárolni izlé-ses kiállítási butorokat.

DEBRECENBEN, Hunyadi-u. 17. sz. A nagyvasuti állomás közelében.

érdekeiket hűen szolgálják, de uton utfélen kigunyulják, elítélik, megvetik a magyart, mihelyt nincsen reájuk szükségük.

S ezt jól jegyezzük meg magunknak. Jegyezzük meg, hogy minket e nagy világon mindenütt lenéznek, bántalmaznak, kigunyolnak s megvetnek. Hogy senkire, de egyáltalában senkire sem támaszkodhatunk, csakis önmagunkra, saját szorgalmunk s munkáságunk jól megérdemelt gyümölcseire. A magyarokat nem szenvedhetik sehol, mert jó és örökös szomszédja, fegyvertársa az osztrák eleget gondoskodott évtizedeken keresztül arról, hogy a magyarokat a külföld előtt olyan színben tüntesse fel, mely a rokonszenvet legazolja, letöri, eltapossa az egész vonalon.

Ne ujjongjunk tehát akkor, mikor az erős magyar kar temetőjének, Amerikának egykori elnöke látogatásával tisztel meg. Ne örvendjünk annak, hogy annyira lefokozta igényeit, hogy kíváncsi, arra az országra, melynek fővárosáról az amerikai lapok még nemrég, mint cigánytanyáról irtak. Mert örömről korai s indokolatlan.

— április 18.

Justh Gyula erdélyi körútja. Justh Gyula tegnap reggel Dévára érkezett, hogy Barcsay Andor jelöltségét támogassa, báró Kemény Árpád és több vezérférfi kíséretében. A dévai polgárság nagy ovációkban részesítette Justh Gyulát, aki óriási hatással beszélt. Tiszáival politizált, akit rendkívül hevesen támadott.

A nemzeti munkapárt jelöltjei. A vidéki nemzeti munkapártok a tegnapi napon a következőket jelölték: Zombolyán Pirkner Jánost, Ipolyságon Jankovich Gézá, Sátoraljaújhelyen Kazy József államtitkárt, Privigyén Rudnay Alajos plébánost.

nem vásárlók. Előbb menjen haza és intézze úgy a dolgot, hogy tel legyen.

Egy utazó sok mindent megtesz a vásárlóiért, de ez nehezen teljesíthető kívánság volt. Ha az időt nem változtatta meg, legatöbb a beszéd tárgyan változtatott és üzleten kívüli dolgokat emlegetett. Főnökünknek azonban roszmeje lett az időjárás kérdése. Erre tért mindig vissza. Egyéb nem érdekelte. Eközben kiöntötte minden epejét, — pedig nyeresmi eddig meg nem fordult elő nála.

— Hol szájt meg ön itten?

— A Négy Évszak-hoz címzett fogadóban.

— Az a fogadás is jobban fenné, ha a szállójának időszerűbb nevet adna. Itt már nincs negy évszak.

Az utazó megint más tárgyra tért. Elmondta, hogy nemrég meghazasodott. Azt hitte, hogy most van ennek az ideje és mindenkinek addig kell ütni a vasat, amíg meleg.

Micsoda, — mordult rá a főnököm. — még engem akar az ur tanítani? Amig ilyen meleg van, mint most, addig az én vasamat nem kovácsolhatom. Azt különben maga is tudhatná.

— Csodálom, hogy ilyen érzékeny kedvében találom önt. Sajnálom, hogy éppen ma zavartam önt. Egyébként engem az éfele támadás egészen hidegen hagy.

— Most meg a hidegről beszél! — óbógatott a főnök. — Ez a barométer egy csópp

Justh Gyula Erdélyben.

— április 18.

A függetlenségi párt elnöke hódító körútra indul a kies Erdély bércei közé, befogja járnai az ősi székely székeket és a lelkes magyar vármegyéket, hogy mindenütt buzditson, lelkesítsen. Előre örül a szívünk, ha arra a hatalmasan feltörő lelkesedésre gondolunk, amely vezérünket és táborukat mindenütt ünnepelni fogja s amelyben mi bizakodva látjuk egy jobb jövő csalhatatlan zálogát. Nem mintha azt hinnők, hogy Erdélyt meg kell hódítani, nem mintha attól félnénk, hogy Erdély magyarságának lelkében komoly legyőzendő ellenzék lehet Justh Gyula eszméinek, szabadságnak, a testvériségnek, az egyenlőségnek, de nincsen olyan erős, aki még erősebb, olyan hatalmas, aki még hatalmasabb ne lehetne, nincsen olyan nagy tűz, amelynek fényét és melegét ne növelné, ha még egy erdő fáját dobják belé és Justh Gyula szavainak hatalma, lelkesedésének ereje, eszméinek fénye és melege is csak nyerhet az Erdélyvel való érintkezéstől, valamint a székelyek buzgó vezérük forrása is csak erősebb lehet Justh Gyula érintésére.

Dicső Erdély, a magyarság hatalmas feilegvára! A te bérceid között volt szabad és gazdag a magyar, míg az alföldön a pogány török, nyugaton az ennél is rosszabb császári landsknechtek pusztítottak, raboltak, gyilkoltak kedvükre; a te bérceid között volt szabad a lelkiismeret, míg a testvérházában gályára hurcolták azokat, akik másképp akartak üdvözülni, mint a hatalmas urak diktálták; a te bérceid között zengett ékesen a magyar szó fejedelmi multságokon, komoly törvénykezéseken, tudósok katedráin egyaránt, míg nálunk legfeljebb a parasztot szidták édes anyanyelvükön.

Dicső Erdély! A te hőseid a Bátorok, Boeckayak, Bethlenek, Rákócziak lelke ihlesse meg vezérünket és tegye úgy, mint Anteust a földanya érintése minden illetéssel győzhetlenebbé.

A te bérceid között kelt új életre a magyar önállóság és védelmezted meg alkotmányunk roncsait, mikor a császári hatalom megsemmisítésükre tört és a te bérceid kö-

hideget sem mutat, itt mindig nyár van s alighanem nyár lesz a jövő évig különben... ezt a jószágot is azért vettem pár hete drága pénzért, hogy egy félórával előre tudjam, lesz-e hűvösebb idő. Szinte azt hiszem, hogy az idő csak azért nem változhatik meg, mert a barométer ilyen magasan áll.

E gondolat hatása alatt fogta a barométert és úgy a sarokba dobta, hogy fa, higan és üveg szerte gurult.

— Na a kutyafajat, talán most másképp lesz!

Ezzel a kalapja után nyult, otthagya a faképnél az utazót és kirohant az üzletből, köszönés és feleltő nélkül. Nem is láttuk többet aznap.

Amely napon pedig a barométer csódot mondott, éjjel a hőmérsékletben is csódot állt be. A hőmérő a zérus alá esett és másnap reggel érezhető hideg volt. Főnökünk, aki meleg napokon téli kabátban járt, ezen a hideg napon feleltő nélkül jött az üzletbe. Egy pillantást vetett arra a helyre, ahol ezelőtt a barométer lógott és megdörzsölte a kezét. Ehhez elég csipős is volt a levegő.

Mikor aztán napközben a téli időről beszélt s az üzletünk is mozgalmassabb lett, megint csak odasandított az üres falra s így morfondírozott:

— Ugy látszik, ez használt. Kár, hogy előbb nem jutott eszembe s előbb nem vágtam a földhöz ..

zött pattantak el először a magyar parasztság sorvasztó bilincsei.

Ott áll Zilah piacán Wesselényi Miklós szobra, amint kézzszorítással fogadja, magához emeli jobbágyát. És ezzel a kézzszorítással, ezzel a felemeléssel lett a magyar nemzet valóban hatalmas, képessé arra, hogy amikor rá került a sor két esztendeig szembe tudott nézni tengernyi ellenségével.

Most is kell a magyarságnak a megerősítés, most is várnak még milliók a felemelésre és reméljük, hogy a nagy Wesselényi szellem újra diadalmasodni fog úgy, mintha az az ércszobor szállana le talapatáról, mint annak idején a Szent László szobra elment segíteni Lacfit az Erdélyt szorongató tatárok ellen.

Üdvözzöljük Justh Gyulát mikor Erdély talajára lép és Erdélyt mikor a szabadság, egyenlőség, testvériség bajnoka érinti földjét.

MŰVÉSZET.

Zenekonzervatóriumi hangverseny. A szokott előkelő és nagyszámú közönség előtt tartotta meg P. Nagy Zoltán kitűnő hírnévű örvendő zeneiskolája harmadik hangversenyét vasárnap a Bika nagytermében. A növendékek a magas színvonalon álló műsört igen dicsőretek készütséggel mutatták be, mindenben igazolva tanáraik nagy tudását és igazi hivatottságát a zenei nevelés terén. — Halácsy Margit tanítványai közül ma különösen Irinyi Ilke keletett nagy szenzációt Chopin egyik művének csodálatosan finom előadásával, melyért a közönség zúgó tapsokkal adózott. Mellette igen derékasan állottak meg helyüket pompás előadásukkal Sztankay Évi, Matolcsy Tibor, Csillag Margit, Hartstein Margit, Kiss Rózi, Nagy Andor, mint a zongorasztyák igen számottevő növendékei, — valamint Gulyás István és Hetey Zoltán a hegedűosztályokból. Külön nagy sikere volt Burger Erzsinek, aki mint énekesnő lépett ma a dobogóra. A hangja rendkívül kellemes, iskolázottsága pedig kitűnő, ami Kerner tanár érdeme. Az intőzet Volkmann Szerenádjaival méltóan fejezte be mai szereplését és a közönség újra azon meggyőződéssel távozott a fényes sikerű hangversenyéről, hogy a zenekonzervatórium ma városunkban a zenei nevelés hivatott tényezője.

Hangverseny a Zenedében. A Zenede vasárnap este értékes műsor keretében mutatta be a modern szerzők legjavát. Jobbnál-jobb előadásokat hallottunk a Zenede legtehetségesebb növendékeitől. Palfy Irén Grieget játszott meleg érzéssel s kiváló technikával, Simonovits Rózi kifogástalan temperamentumos játéka, Szabó Ilonka meleg tonusu Brück-darab interpretálása sok tapsot kapott. Györfly Margit, Kányássy Ilona, Balogh Juliska, Domsody Mária és Czeglédy Irén zongorasztyái egyaránt tetszettek. Egy nehéz Moszkovszky-darab előadásával kitűnő Mandel Irén. — Úgyesen éneket Schwarz Vilma. Fejes István Huupos gordonkasztyája s Fraier Ivan biztos vonókezelésű hegedűjátéka csak emelték az est művészi színvonalát. A kíséretet Brück Emil s Pósch Margit zongorán s Kardos István harmoniumon látták el kifogástalanul. (B. Z.)

Eröss püspök körútja.

Eröss püspök körútjáról ujabban a következő tudósításokat kaptuk:

Tenkén.

Eröss Lajos ref. püspök tegnapelőtt Tenkére utazott. A főpapot fényes ünnepséggel fogadták s diadalokapuk alatt, bandérium kíséretében vonult a községbe. A püspök Kassai ref. lelkész házához hajtatott. Délután istentisztelet volt, melyen hatalmas szónoklatot tartott. A püspöknél számos küldöttség tiszteletgett. Este bankettet rendeztek a tiszteletére.

Sarkadon.

Tegnap a püspök a biharmegyei Sarkadon tett látogatást. Az eleven életű városka egész népe talpon volt, hogy minnél nagyobb fényvel és pompával fogadja a püspököt, aki ezuttal először látogatott el sarkadi hívei körébe.

Reggel 7 órakor érkezett a püspök gróf Tisza Kálmán, Futó Zoltán szentesi lelkész, Balogh Ambrus esperes kíséretében Sarkadra. Az állomásnál Csanády Jenő főszolgabíró várta a járás jegyzői karának nagyszámu küldöttsége élén. Csanády Jenő üdvözlő szavainak elhangzása után hosszú kecsisorban vonultak be a vendégek Sarkadra, mely ünnepi díszítve várta a püspököt. Sarkadon csatlakoztak a püspökhöz a szalontai egyház lelkészei Bősörményi Lajos ref. lelkész vezetésével.

A városba bevonuló menetet Buzás Ferenc uradalmi tiszt ötven tagu bandériummal várta. A város előtt diadalkapu volt felállítva. A diadalkapu alján a sarkadi kisleányok 150 tagu fehér ruhás deputációja várta a püspököt, akihez Balogh Ambrus leánya intézett pár szavas üdvözlő szónoklatot. Sarkad utain egészen a református templomig iskolás gyerekek sorfala között haladt el a menet, akik a Hymnus hangjai mellett fogadták a püspököt.

Eröss Lajos kíséretével az esperesi lakra vonult, ahol villásreggeli volt. Innen az istentiszteletre vonultak át a vendégek. Futó András magas szárnyalású imája vezette be az istentiszteletet, utána pedig Eröss püspök beszélt, a hithűségre, hazaszeretetre és a nemzeti kultúra ápolására buzdítva hallgatóságát. Istentisztelet után a püspök részt vett a presbiterium ülésén, majd az eléje járuló küldöttségeket fogadta.

Számos küldöttség jött el a püspök elé, a többi közt a szalontai egyházmegye deputációja, Balogh Ambrus vezetésével, továbbá a sarkadi róm. kath. és izr. egyház küldöttsége, a sarkadi előjáróság küldöttsége, az iskolák deputációi, az Almásy-uradalom tisztikarának küldöttei, a sarkadi két pénzintézet, az olvasó-kör és a tanítói kar küldöttsége.

Fogadtatás után társas-ebéd volt az iparos-kör helyiségében. A bankett rendezését sarkadi nemzetes asszonyok vállalták magukra s az ő izletes főztjüket tálalták a vendégseregnek.

A kiszolgálást 10 sarkadi család látta el. A fényes sikerű lakomán 350 főnyi társaságot látott vendégül a sarkadiak magyaros vendégszeretete.

Az első pohárköszöntőt Eröss Lajos püspök mondta, ősi magyar szokás szerint a koronás királyné. Balogh Ambrus a püspököt, Széll Kálmán esperes pedig Balogh Ambrust ünnepelte lelkes tószóban.

A lakoma végén Tatár Balázs éltette szép szavakban a buzgó rendezőseget, mely mindent elkövetett, hogy püspökét minél nagyobb pompával s minél bensőbb szeretettel lássa vendégül városa falai között. Eröss Lajos dr. püspök este Aradra utazott kíséretével.

Aradon.

Az aradi állomáson Csécsi Imre református lelkész mintegy kétszáz hívével ünnepélyesen fogadta Eröss Lajos püspököt, akit megérkezése alkalmával beszéddel üdvözölt. A város nevében Varjassy Lajos polgármester üdvözölte a vendégpüspököt, aki rövid beszédben köszönte meg az ünnepélyes fogadtatást. A vendégek este Fábrián László nyugalmazott főispánál voltak hivatalosak vasorára. A püspök és kísérete a Fehér Keresztben szállott meg, ahol déli 1 órakor volt a közebed. A püspöki látogatás egyéb részletei: Vasárnap reggel 9 órakor egyházi gyűlés, 10 órakor istentisztelet, 11 órakor küldöttségek fogadása a lelkész lakon, 12 óra körül néhány látogatás végzése, amely után ebéd a Fehér Keresztben.

További látogatások.

Eröss püspök, mint értesülünk, 19-én M. Keresztváson, 24-én pedig Csékmén látogatja meg a református egyházat. A tudós püspök fogadására az egyházak és községek nagy előkészületeket tesznek.

Roosevelt Magyarországon.

Az exelnök diadalutja.

Budapest, április 18.

Vasárnap este érkezett Budapestre Roosevelt Tivadar, az Egyesült-Államok volt elnöke. Bécsből jött hozzánk s amint a határon átjött érezte a magyar fogadtatás melegét, amely lépten-nyomon megmgyilatkozott.

Az amerikaiak nagy férfiat úgy fogadták mindenütt, akár egy uralkodót. Meg is érdemli, mert uralkodója volt annak az Unniónnak, amelyben több millió magyar ember keresi kenyerét.

S amikor a nagy amerikai polgár közénk jön, fájdalmas irigységgel üdvözöljük. Szeretnők megkérni Rooseveltet, hogy beszéljen nekünk a munkáról, a demokráciáról, beszéljen ennek a Magyarországnak arról a másik Magyarországról, amely ott a tengerentúl keletkezik, mert az itthonlevő magyaroknak oly igen keservesen megy a sorsuk.

Hódolat és bámulat illeti Rooseveltet Tivadart, aki legelső polgára annak a másik Magyarországnak, amelyet egy Óceán választ el tőlünk.

*

Roosevelt diadalutjáról szóló tudósításunk a következő:

Magyar földön.

Vasárnap reggel kilenc órakor robobott be Pozsonyba a bécsi gyorsvonat. Amint Rooseveltet a szalonkocsi ablakában megjelent, hatalmas éljenzés tört ki.

Brolly Tivadar, Pozsony város polgármestere lelkes szavakkal üdvözölte a magyar földre először lépő ex elnököt.

Roosevelt angol nyelven köszönte meg a polgármester üdvözlő beszédét. A volt elnök szavait Jankovics Marcell, volt országgyűlési képviselő tolmácsolta.

— Hálásan köszönöm, polgármester ur a szíves fogadást — mondta — s meleg szívvel köszöntöm ezt a várost, amelynek oly nagy szerep jutott a magyarok történetében. Alaposan ösmerem ezt a történetet, amelyből egy hazájáért rajongó, szabadságát tántoríthatatlanul védelmező nemzetet volt alkalmam megösmerni.

Roosevelt ezután kíséretével, valamint Apponyi Albert gróffal, aki a pozsonyi pályaudvaron várta és a társaság többi tagjaival két automobilba ült, megtekintette a várost, majd megindultak Eberhard felé.

Eberhardon.

Eberhardon, Apponyi Albert kastélya előtt gyülekezett a község előjárósága. Az utat, egészen a park széléig iskolásgyermekek szegélyezték.

Egy órakor szűkebb körű ebéd volt, amelyen Rooseveltet és kísérete, Apponyiék, Hengelmüller báró nagykövet és családja, valamint Nash budapesti amerikai főkonzul vettek részt. Ebéd alatt élénk társalgás folyt, amely alkalommal Rooseveltet elnök többször kifejezte elragadtatását a lelkes fogadtatás felett.

Budapest felé.

A társaság néhány órai rendkívül kellemes tartózkodás után elhagyta az eberhardi kastélyt, s automobilokon Cseklész állomásra mentek.

Este fél hétkor robobott be Cseklész állomásra a gyorsvonat, amely itt Rooseveltet kedvéért állott meg néhány percre. Az Unió volt elnöke kíséretével együtt beszállott a szalonkocsiba, s a közönség lelkes éljenzése között cigányzene hangja mellett indult meg a vonat Budapest felé.

A közbeeső állomásokon élénk ovációban részesítették Rooseveltet. Az érsekújvári állomás perronján a vasuti zenekar rákezdett a Jankee-doodle-ra, de a zene hangjait elnyomta a nagyszámu közönség éljenzése. Roosevelt kedves szavakban köszönte meg a lelkes fogadtatást. Csodálja és szereti — ugymond — a magyarokat, csodálja szabadságszeretüket és igazságérzetüket, mert olyan nemzet fia, amelyet ugyanezen tulajdonságok tettek naggyá!

A vonat Budapestre érkezik.

A nyugati pályaudvar perronján ember ember hátán. Félkilencor a rendőrség kordont vont a királyi váróterem ajtaja előtt, s a kordonon belül csak fővárosi bizottsági tagokat, Budapestben élő amerikaiakat, s egyéb meghívott vendégeket bocsátottak. Körülbelül másfélezer ember szorongott a szűk perronon, s valósággal életveszélyes tolongás támadt minden pillanatban.

Valamivel kilenc óra előtt jelezte Daróczy állomásfőnök, hogy közeledik a bécsi gyorsvonat. Ekkorra már a fővárosi bizottsági tagokon kívül számos előkelőség volt künn.

A kormány tagjai közül senki sem volt jelen, ami azért is kínos feltűnést keltett, — mert a legesekélyebb hercegecske tiszteletére teljes számban ki szoktak rukkolni.

A hatalmas tömeg, — amikor a kocsi ablakán keresztül megpillantotta a volt amerikai elnököt — valóságos diadalordításban tört ki:

Hurráh Rooseveltet! Éljen! Éljen!

Az ünneplés percekig tartott s a zaj és zugás csak akkor szünt meg, amikor Rooseveltet fia kíséretében kiszállott a vasuti kocsiból.

Bárczy polgármester üdvözölte az elnököt angol nyelven. Beszédében a főváros közönsége nagyrabecsüléséről és lelkes szeretetéről biztosította Rooseveltet, akiben nemcsak Amerika legnagyobb fiát, de egyúttal a világbéke, az emberi szabadság és a civilizáció apostolát is ünneplik. A magyarság ezzel a lelkes fogadtatással viszonzni kívánja az Egyesült-Államoknak azt, — hogy egykoron Kossuth Lajost olyan rajongó hódolattal fogadta. Végül kifejezte azt a reményt, hogy Rooseveltet és családja jól fogják érezni magukat körünkben. Beszédét magyarul fejezte be így:

— Éljen Rooseveltet!

Az ováció erre megint hatalmas erővel kiujult s percekig tartott, amíg Rooseveltet válszába kezdhették.

A volt elnök arcán észrevehető volt, hogy a lelkes ünneplés mélyen meghatja s amiket mondott, szívből jövő érzés diktálta

Roosevelt beszéde.

A polgármester üdvözlésére Rooseveltet Tivadar a következőképen válaszolt:

— Polgármester ur, házigazdám és ti magyar barátaim! Köszönöm ön szíves üdvözlését. Csodálom, hogy a polgármester ur olyan kitűnően beszéli az angol nyelvet. Szeretném, ha én is tudnék magyarul, hogy egyenesen az anyanyelvén fordulhassak a közönséghez, amely kitűnő szívességgel és lelkesedéssel fogad engem. Polgármester ur, amióta átléptem az ország határát, az önök népe oly bámulatraméltó módon fogad engem, hogy úgy érzem magam, mintha otthon volnék. A magyarságnak nemcsak szívességét, de szeretetét is éreztem a díszes fogadtatásban, amely itt a királyi fővárosban kulminál. Ön úgy üdvözölt engem, mint a magyarok barátját és ehhez hozzátehetem, hogy nemcsak barátja, de régóta bámulója vagyok a magyar névnek. Mindig érdeklődtem a magyar nemzet iránt, aminthogy érdeklődnie kell iránta minden intelligens em-

bernek. Rokonszenvvel figyeltem történelmüket, fejlődésüket, különösen azért, mert én, aki Amerika nyugati részéből való vagyok, úgy találom, vannak közös vonásaink. Mindig érdekelt ez a nemzet, amely Árpád vezért követve, itt, Európa közepén talált hazát s amely Árpád lóra termett ivadékaiból vedlett át Európa egyik legkultúraltabb nemzetévé. Azzal, hogy én engem, mint a magyarok barátját üdvözölt, egyúttal a szabadság barátját is üdvözölte bennem. Hurra for Hungary!

Roosevelt megleghangú válasza leirhatatlanul fokozta a lelkesedést. Kalapjukat lengették az emberek s a hatalmas csarnokban úgy hangzott az éljen és a hurrah, mintha százezer torokból eredne. Kívül pedig mindaddig éljeneztek, míg el nem indult a Rooseveltet vivő automobil a Hungária-szálló felé.

A pályaudvartól a Hungária-szállóba mentek, ahol Rooseveltet visszavonult.

A hétfői nap.

Hétfő reggel van. Pont félkilenc. Egyszerre csak megnyílik az elsőemeleti balkónos szoba ajtaja és kilép rajta Roosevelt a titkárával. Rendkívül jóarcu polgári kinézésű férfi, összeszedő bajusszal és szőkés hajjal. Orrán aranykeretű csipetűt visel. Fekete zseket és mellény van rajta, csikos nadrággal. Titkára borotvált arcú, kis fekete ember, igazi amerikai típus. Amint kilépnek, a meglepetés kiáltása hangzik el Rooseveltet ajkáról. Angolul beszélnek, de lehallászik az utóbbi szavak:

— Felséges, elragadó, nagyszerű! Pár percig gyönyörködnek a kilátásban. Ezalatt száz meg száz ember gyülekezik a balkon alá, nézik, csodálják Amerika legelső emberét, aki hajadonfővel, közönséges polgári módon áll ki a balkonra, hogy reggeli előtt egy kis friss dunai levegőt szívjon magába.

Roosevelt észreveszi a közönséget és hirtelen bevonult a szobájába.

A hétfői program.

Mindenki a mai programra volt kíváncsi, de ezt maga Roosevelt sem tudta. Ezt Hengelmüller nagykövet állapította meg. Ő azonban csak késő, kilenc óra felé kelt. Végre közlik a programot, amely a következő: Roosevelt délelőtt féltizenegykor automobilon felmegy a várba és leadja névjegyet gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnöknek és József főhercegnek. Háromnegyed tizenkettőkor a parlament épületébe megy, ahol egy interparlamentáris konferencia keretében gróf Apponyi üdvözi. Félgyakor reggeli József főhercegnek. Félháromkor a mezőgazdasági muzeum megtekintése. Félhatkor az amerikaiakat fogadja, s este nyolc órakor dínér a Park-klubban.

Féltizenegyig Rooseveltet elbeszélgetett a hozzátartozóival, midatt több csomag és távirat érkezett a címére, s ekkor gróf Szapáry Pál automobilján, a közönség zajos éljenezését kísérve — elindult a várba, s leadta a névjegyet.

A főherceg, mint a Magyar Távirati Iroda jelenti, déli 1 órakor Rooseveltet tiszteletére dejeuner adott, amelyen résztvettek ő fenségén kívül József főherceg, László főherceg, Teodore Roosevelt, mr. Kremit Roosevelt, gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, báró Hengelmüller washingtoni osztrák-magyar nagykövet, gróf Teleki Samu, gróf Zichy Kázmár, gróf Széchenyi László, Libits Adolf udvari tanácsos, jóságkormányzó, Roszkoványi Dezső szolgálattevő kamarás, Kratoekwill százados, Rákosi udvari titkár és Cander, László főherceg nevelője.

Délután három órakor megtekintette-

Rooseveltet a mezőgazdasági muzeumot, ahonnan Zala György szobrászhoz hajtattott, akitől megrendelte a budai honvédszobor mását. Ezután Nasch főkonzul lakására ment, ahol fogadta az amerikai koloniat.

Este hét órakor tért csak vissza a volt elnök a „Hungária” szállóbeli lakására, ahol a magyar újságírók küldöttségét fogadta. — Este nyolc órakor a Park-klubba ment, ahol gróf Khuen-Héderváry Károly ebédet adott tiszteletére.

A volt elnök holnap Bábólnára megy a bábólnai méntelep megtekintésére. Rooseveltet Bábólnán a földmívelésügyi miniszterium vendége lesz.

Roosevelt és Debrecen.

Az amerikai Egyesült Államok volt elnöke, a legnépszerűbb és legérdekesebb ember, kit valaha a világ ismert, az amerikaiak szeretett Feddyje, Roosevelt Tivadar az újvilágban folytatott körútjában szép fővárosunkat, Budapestet is fölkereste. Fogadtatására megmozdult a kormány, a hatóságok és a társadalom egyaránt. Tizenegyszobás fejedelmi lakást rendeztek be az ex-elnök és családja részére a Hungária-szálló Dunára néző első emeletén, szemben a királyi palota és a budai hegyek felséges panorámájával.

S miután ez alkalommal nem látogathat el hozzánk, Debrecenbe és a Hortobágyra az illusztris vendég, gondoskodott a szálloda agilis igazgatója, hogy ha csak egy szobor alakjában is, Debrecennek, illetve a Hortobágyra egy rendkívül érdekes specialitását, a hortobágyi pányvavető csikóst láthassa Rooseveltet elfogadó termében.

Tóth András szobrászunk legsikerültebb alkotása ez a szobor. Tulajdonosa Komlóssy Arthur; az ő szíveségéből szerezhették meg a díszes talpazaton álló érdekes szobrot.

Ez a szobor emlékeztetni fogja az ösfoglalkozások iránt érdeklődő, a szabad természetet rajongva szerető exelnököt, a volt uszárezredes, a szenvedélyes vadászt az amerikai prairieken, a füves mezőkön legelésző vad ménesekre, hol a spanyol csikós lasszóval épen úgy fogja ki a kiszemelt lovat, mint a mi derék Petze Jánosunk.

Ime, így jut Debrecen és a Hortobágy összeköttetésbe Rooseveltet látogatásával.

IRODALOM.

A „Nyugat”, Ignotus, Osvát Ernő s Fenyő Miksa irodalmi s kritikai szemléjének április havi 16-iki száma a következő rendkívül érdekes tartalommal jelent meg: Schöpflin Aladár: Mikszáth Kálmán, Babits Mihály: Versek, Móricz Zsigmond: Ökörítő, Ady Endre: Versek, Laczkó Géza: Uralkodói gondok. (Novella), Ignotus: A lírai kritika, Peterdi István: Vers, Karinthy Frigyes: Két verssor között. (Novella), Jász Dezső: Strausz Richárd Elektrája, Váradi István: Vers. Móricz Zsigmond: Sárarany. (Regény. Második kötet V.), Ignotus: Jegyzetek. Függetlenség, a lelkes vándor (Laczkó Géza), Tavasz a Mücsarnokban (Lengyel Géza), Kabos Ede könyve (Ady Endre), Alba Nevis: Nász előtt (Kafka Margit), Népies politika (Zsadányi Henrik), Császár Elemér: Kisfaludy Sándor (Kuncz Aladár), Fogazzaro Antonio: Kis emberek régi világa (Kafka Margit), Strófák a Chanteclerről (Ady Endre), Charles de Fontenay illusztrációi (Rózsaffy Dezső), Fauszt a Nemzeti Színházban (Füst Milán), Egy körkérdésről (Fenyő Miksa). A „Nyugat” előfizetési ára: egész évre 20 kor., félévre 10 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Rákóczi-ut 9. II. 7.

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes savanyvív.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST, Ajánló-Lépcső Salvator-forrás-állomás, Budapest, Rudelfalva, 8.

UJDONSÁGOK.

A léghajózás áldozatai.

Négy léghajós halála.

— április 18.

Nincs egy hét sem jóformán, hogy az erős lendületet vett léghajós-sport ne követelné meg a maga áldozatait. Ma ismét szomorú hírt veszünk a levegő hőseinek újabb katasztrófájáról. Az embernek elsorul a szíve, mikor látja, hogy éppen azoknak az élete olosó, akik az emberiség javára törnek.

A legújabb szerencsétlenség Németországban történt.

A szombaton Bitterfeldben felszállott „Delitsch” nevű ballon burkolatát Reichensachsen mellett megtalálták. A ballont valószínűleg zivatar közben villám sújtotta. A ballon négy utasa meghalt.

A „Delitsch”-ballon négy utasa név szerint a következő: Luft Károly kereskedő, Bitterfeldből, mint vezető, aki ezuttal 25-ik utját tette meg, továbbá Leuchsenring, a léghajós-társaság tagja, Höcker és Graupner Lipcséből.

A ballon tegnap este 6 óra 15 perckor szállt föl az Elektron II. műből. A felszállás rendezesen folyt le és teljes szélszél uralkodott.

A szerencsétlenül járt „Delitsch”-ballon éjjel 12 órakor Eisenach felett 440 méter magasan szállt. Ugy látszik, hogy a ballon ezidőben került szélviharba és Reichensachsen falunál lezuhant. A holttesteken iszonyatos sérüléseket látni. Két holttest a csónakban feküdt, kettő kiesett.

Az ottani léghajó-állomás a rendőrhatóságtól azt az értesítést kapta, hogy a Delitsch-ballon utasai, mint azt a tetemek megvizsgálása is bizonyítja, a villám által sújtattak.

— Bakonyi Samu itthon. Dr. Bakonyi Samu, a II-ik kerület illusztris függetlenségi képviselője, ma este hosszabb tartózkodásra Debrecenbe érkezik.

— Magyar zarándokok a pápánál. A pápa vasárnap háromszor magyar zarándokot fogadott Rómában. — A zarándokok Szilveszter pápa szobrának bemutatására érkeztek oda, Széchenyi Mihály gróf győri püspök vezetése alatt. Széchenyi gróf hódoló nyilatkozatot olvasott fel a pápa előtt, mire a katolikus egyház feje válaszolt. Hosszabb feleletében kiemelte, hogy örül látásán a derék magyar nemzet képviselőinek, kik az István királytól örökölt keresztényi érületet fentartották. A zarándokot bizonyítja a magyarok háláját a szentszék iránt és bizonyítja azt is, hogy az elmúlt kilenc század válto-

„SAVOY” BUDAPEST,
VIII., József-körut 16.
A Nemzeti Színház közvetlen közelében.

A főváros legszebb és legmodernebb szállodája. — 120 szoba és szalon. Központi gőzfűtés, villanyvilágítás. Lift. Hideg és melegvíz minden szobában. Szobák 3 K-tól feljebb. Elsőrangú étterem.

zatlanul fentartotta az emléket arra, hogy Szilveszter pápa a magyar koronával ajándékozta meg István királyt. Ez annál inkább kiemelendő, mert a hála a földön igen ritka. A szent atya a magyar királyságra, annak királyára, papi méltóságaira és a magyar nemzetre az Isten áldását kérte és azt kívánta, hogy ez az áldás a keresztény hitet megerősítse. A pápa végül a jelenlétnek az apostoli áldást nyújtotta. Fischer Colbrice kassai püspök a pápa beszédét magyarul tolmácsolta. A zarándokok a pápának ajándékokat nyújtottak át, mely a magyar koronát és a jogart rendkívüli művészes munkában ábrázolja.

— **Személyi hír.** Domahidy Elemér főispán Budapestre utazott. A főispán holnap este érkezik haza.

— **Apponyi Albert balesete.** Apponyi Albert gróf tegnap délután Eberhardon leányával együtt sétakocsizásra indult. Utközben a lovak valamitől megijedtek és a kocsit felborították. Apponyi gróf és leánya kiestek a kocsiból és a gróf fején könnyebbtermészetű sérülést szenvedett. Leánya teljesen sértetlen maradt.

— **Nyári nap.** A szeszélyes április úgy látszik rövid harminc nap alatt végig játssza az egész kalendáriumot. Egy hét előtt még fagyott, s tegnap váratlanul jullusi meleget szórt a ragyogó napfény az aszfaltos utakra. A két elmúlt nap nyári melege csodálatos módon kifejlesztette a növényzetet. Már virágba borultak az orgona bokrok, s virágos minden gyümölcs fa. Tegnap már le kíváncszott déli órákban a sétálókról a könnyű angol felöltő is. Pár ilyen nap és elő kerülnek a panama kalapok, s a kávéházak terraszán jeges limonádét kérünk a délutáni fekete helyett, — csak aztán újra ránk ne szakadjon az április régi tél.

— **Az utcák fásítása.** Török Gábor erdőmester az utcák fásítása ügyében tett előterjesztést a tanácsnak. E célra az erdőmester 2000 korona kiutalását kéri.

— **Hullacsonkító cigány.** Lapunk vasárnap számában részletesen foglalkoztunk Rostás Károly büdzentmihályi cigány rémes, vadállati tettél, mely Nyiregyházát és vidékét óriási izgalomban tartja. — Mint Nyiregyházáról jelentik, Rostást tegnap a vizsgálóbíró kihallgatta. A minden emberi érzésből teljesen kivetkőzött cigány egész nyugodtan vallotta be a vizsgálóbíró előtt, hogy Szabó Károly fiának hullarészeit azért lopta el, hogy ebédre megfőzze. Valószínű, hogy ezen tetténél erősen közbejárt az a cigánybabona, hogy egy halott gyermek égő gyűrűs ujjának füstjétől mindenki elszédül s így lopást vagy rablást bátran követhet el.

— **Katonakönyvek kiváltása.** A város katonaugyosztálya felhívja azokat a debreceni tartalékos katonákat, akiket az 1899. évben soroztak be a közös hadseregbe, hogy

honvédkönyvüket vegyék át. Az átvétel a városházán, a 18. számú szobában történik, ahol a régi katonakönyvet is be kell szolgáltatni.

— **Kiállítás Hajdusámszonban.** — Hajdusámszonban tegnap nyílt meg az első kiállítás. A nép munkáiból válogatott igen szép gyűjtemény volt ez. A földmívelési miniszter és a kamara a község hozzájárulásával téli tanfolyamot létesítettek a község leányai részére, kioktatván őket a szalmafonásban és kalapvarrásban. Bámulat, hogy milyen ügyességre tettek szert ebben. A kis kiállítás zsufolva volt egész nap. Debrecenből is sokan mentek ki megnézni. A kamara részéről Szávay titkár jelent meg, akit a község jegyzője üdvözölt. Szávay beszédet intézett a közönséghez, kifejtve a háziipar fontosságát. Kilátásba helyezte, hogy a tanfolyam a jövő téle megismétlődik.

— **Kérelem.** Tisztelettel és bizalommal felkérem azon egyesületeket, hivatalokat, takarékpénztárakat és egyeseket, amelyeknek és akiknek a mártonfalvai ref. egyház templom-torony építésre vonatkozó „Esdő”-szózatát ez év február havában megküldtem és arra mindeideig semminemű választ nem adtak, hogy szíves adományait vagy ellenkező esetben az üres ívet április hó végéig hozzám meg, illetve visszaküldeni méltóztatassanak, miszerint enélkül számításainkat meg nem tehetjük. Mártonfalva, 1910 április 17. Ajtay Jenő ref. lelkész.

— **Hazatért ököritői sebesültek.** Az ököritői tüzkatasztrófa 15 sebesültje ma délelőtt 8 órakor nagyrészt gyógyultan elhagyta a nyiregyházai „Erzsébet” közkórházat és visszatért a szomorúság falujába. Április 3-án szállították be az első 15 beteget az „Erzsébet” közkórházba. E betegek legnagyobb része igen súlyos állapotban volt s a múlt héten ketten meghaltak közülük. A többi azonban életben maradt, sőt nagy részben meg is gyógyult. Később még 8 beteget szállítottak be s már ezek közül is többen gyógyultan tértek haza. — Ma délelőtt Adorján Gyula, Kétes Ignác, Nyiri Károly, Dongó László, Jakab Sándor, Varga György, Dongó Gyula, Barát Zsigmond, Hegedűs József, Lőrincz Samu, Farkas Linka, Horvát Lidia, Kelemen Ignácné, Szabó Ignácné és Horvát Ádámné mentek haza s most már csak öt súlyosabb beteget ápolnak a kórházban.

— **Változások a rendőrségnél.** Dr K. Tóth Mihály volt mezőrendőrkapitány tanácsnokká történt megválasztása tette szükségessé azon rendelkezést, amelyet a tanács ma délelőtti ülésén eszközölt. A mezőrendőrkapitány már régebben dr Boldizsár Kálmán lett. A tanács mai intézkedése szerint a bünygyi osztály élére Jeney Miklós belvárosi kapitány kerül. A belvárosi kapitányságot Ozory István tb. rendőrkapitány fogalmazó veszi át. A főkapitány mellé eladóul dr Harsányi Imre tb. aljegyzőt osztotta be a tanács, míg Ozory István helyére a bünygyi osztályhoz Orosz László fogalmazót helyezték vissza. Az árvaszékhez

Harsányi Imre helyett dr Hegedűs István aljegyzőt rendelték ki. A tanács ezenkívül azt a határozatot hozta, hogy a hivatalos órák ezután hétköznapokon 8 órától déli 1 óráig tartanak a rendőrségen, vasárnap 9 órától 12 óráig. Dölván a központi ügyeletes látja el a teendőket másnap reggel 8 óráig. Az új rend már a napokban életbe lép. A város tanácsa ugyanis közli az intézkedést Rostás István helyettes főkapitánnyal, aki rövidesen gondoskodik arról, hogy az intézkedések végrehajtassanak. A hivatalos órák megváltoztatásáról a közönség más uton is tájékoztatva lesz.

— **Meglopott nagykereskedő.** Régebb idő óta észlelte Bernfeld Sámuel nagykereskedő, hogy üzletéből igen sok áru tűnik el. Megfigyeléséről értesítette a rendőrséget, mely el is fogta a tolvajt Breuer Lajos személyében, aki bevallotta, hogy összesen körülbelül 300 korona értékű árut lopkodott össze. A lopott dolgokat részben eladta, részben elajándékozta. A rendőrség Breuert letartóztatta, az illetők ellen pedig orgazdaság miatt megindította a vizsgálatot.

— **Eltűnt fiu.** Arany Gábor debreceni születésű, római katolikus vallású, nővérszobában levő, szőke, 13 éves napszámosfiu folyó hó 11-én szüleinek Beresényi-utca 87. szám alatti lakásáról eltűnt. Szülei bejelentették eltűnését a rendőrségnek, mely most körözi az eltűnt fiut.

— **A Bodrog áldozatai.** Sátoraljaúj helyről jelentik: Folyó hó 17-én a sátoraljaúj helyi hetivásárra igyekezett Felsőberecki és Karos községből mintegy husz asszony, akiknek a Bodrogon kellett átmenni. Végző János révész maga helyett fiát bizta meg az asszonyoknak csónakon való átszállításával. A fiu át is evezett a másik partig, mielőtt azonban a csónakban ülők kiszállhattak volna, a csónak a meredek partnak nekiment és hirtelen fölborult. A segítségre siető embereknek sikerült 3 asszonyt kimenteni, a többi azonban a folyóba fullt.

— **Ellopott kézitáska.** Erdős Karolina Arany János-utca 29. szám alatt lakos feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, ki távollétében szobájából kézitáskáját ellopta. A táskában 10 korona készpénzen kívül üzlet és kiakat kulcsok voltak.

— **A nap halottai.** A tegnapi nap folyamán az állami anyakönyvi hivatalnál a következő haláleseteket jelentették be: Móré Eszter ref. 5 hónapos, Morvai Bálintné ref. 32 éves, Szentimrei Erzsébet ref. 12 hónapos, Csipő Sándor r. kath. 3 hónapos, Bucskó Gyula r. kath. 36 éves, Dobos Andrásné ref. 58 éves, Mircik János r. kath. 72 éves, özv. Csukás Sándorné ref. 72 éves, zabó Rózsa ref. 16 éves, Jóri Erzsébet r. kath. 5 éves, Fischer Mihály róm. kath. 42 éves.

— **Egy butorozott, utcai, külön bejárata szoba május 1-től kiadó.** Cim a kiadóba.

— **Három lóra istálló, kocsiszin május 1-re kiadó.** Cim a kiadóban.

— **Fennjáró beteg urnő mellé egy jobb osztályból való nő ápolóul keresztek.** Cim a kiadóban.

— **Kölcsönökét ház- és birtokvétele, avagy építkezésekhez legelőnyösebb feltételek mellett nyújt a Kereskedők és Iporosok Hitelszövetkezete Csapó-utca 1. sz.**

A Központi Cipő- és Kalap-áruházban

DEBRECZEN, Dréher mellett

költözködés miatt

a raktáron levő összes

cipők, kalapok és fehérneműek

gyári árban adatnak el.

Telefon 435. sz.

— Csodaszép kézitáskák, övek, arófátylak kaphatók Vidánál, városháza alatt.

— Választási tollakat és jelvényeket legszebb kivitelben és legolcsóbban készít Dávidházy Kálmán könyvkötészete.

— Gyönyörű nap- és esőernyők, harisnyák, keztük kaphatók Vidánál, városháza alatt.

SZINHAZ.

* **Botrány.** Régi vágya teljesedett be tegnap este a debreceni közönségnek. Régi kedvence, a modern drámai színészek egyik legkiválóbbika, Gál Gyula vendégszerepelt az este a Debrecenben már ismert „Botrány” előadásában. Finom meglátások és finom megjátszások: ezek Gál Gyula játékának a főmotívumai. Beleélve magát a cselekménybe, átgondolt, megfigyelt minden szót, minden mozdulatot és tökéletes realizálással játszotta meg a higgadtvéru, békés életü polgár szerepét, aki csak a legvégső pillanatban tör ki és őrjöng a fájdalomtól, hogy gyermekeinek jövőjére gondolva, titáni erővel fojtja vissza újra a kinok égető lángfolyamát. Művészetet láttunk, főlemelő, lelket nemesítő, szépre, eszményre tanító, igazi művészetet. És a művészet tükrében láttunk egy darab életet, valóságot egy érző szívü, gondolkozó agyu, hatalmas színészesseni játéka által megtestesítve. És láttuk, megláthattuk végre, hogy nem az a művészet, ha szépen öltözve lemondjuk a mondókánkat, hanem az, ha szavunkat, játékunkat öltöztetjük föl az érzéssel párosult tudás és tehetség ragyogó köntösébe. A többi szereplők közül jó volt Gazdy Aranka és Kemény. A közönség lelkesedve ünnepelte a vendégművészt és számtalanszor a lámpák elé szólitotta.

* **Gál Gyula második fellépte.** Ma este fejezi be rövid vendégjátékát Gál Gyula, Rákosi és Malonyai eredeti színjátékában: *Az elnémult harangok* pópájában. Akik ismerik Gál eme híres nagy alakítását a Nemzeti Színházból, csak azok tudják megérteni az ő csodás nagy művészetét. Különbben mi sem bizonyítja jobban a nagy művész népszerűségét, mint az a rendkívüli érdeklődés, mely mai vendégjátéka iránt mutatkozik.

* **Zách Klára.** Naponta folynak a próbák dr. Major Simon, Székely és Szabó Emil eredett daljátékából, melynek vasárnap lesz a bemutatója. — Ez előadás a szerzők is jelen lesznek. A főbb szerepeket Zilahyné, Bárdos, Szilágyi B., Arkosi, Torma, Horváth, Kemény, Szigeti, Györe Nándor játsszák.

* **A hét műsora.** Kedden „Elnémult harangok”, Gál Gyula felléptével. Szerdán „Bajusz”. Csütörtökön „Sas fiók”. Pénteken „Tatárjárás”. Szombaton „Táncos huszárrok”. Vasárnap déltán „Az ördög mátkája”. Este „Zách Klára”, ujdonság. Hétfőn „Zách Klára”, ujdonság.

TÁVIRATOK.

Szogyeny-Marich grófsága.

Budapest, április 18. A király Szogyeny-Marich László berlini nagykövetet a monarchiának tett nagybecsü szolgálataiért grófi rangra emelte. Az új gróft *Aehrenthal* külügyminiszter táviratilag értesítette a kitüntetéséről.

Khuen Bécsben.

Budapest, április 18. *Khuen-Hédervary* miniszterelnök csütörtökön Bécsbe utazik, hogy résztvegyen a közös minisztertanácson. Bécsből pár heti tartózkodásra a Semmering megye, mivel egészségi állapota megkívánja a pihenést.

Wekerleék sajtópöre.

Budapest, április 18. *Wekerle Sándor* volt miniszterelnök ma megjelent a budapesti kir. ügyészségnél és ott átadta bizonyítékait a *Habár Mihály* ellen indított sajtóperre vonatkozólag.

Fordulat a Marozali-ügyben.

Budapest, április 18. Ma foglalkozott a tudományegyetem bölcsészeti fakultásának tanári kara az egyetemi tanácsnak a Marozali-ügyben hozatott ítéletével. Szerintük az ítélet sérelmes az egész bölcsészeti fakultásra nézve, mert a tanácsnak nem volt joga megsemmisíteni azt a doktorátust, aminek megadása vagy meg nem adása a bölcsészeti kar kizárólagos joga. Sérelmükről különben értesíteni fogják a kultuszminisztert is.

Szerencsétlenül járt katonatiszt.

Budapest, április 18. Rejtélyes eset tartja izgalomban a katonai köröket. *Rajec Károly* vezérkari százados tegnap délután kilovagolt a városból. Gyáli pusztá közelében lova eddig ki nem derített okból nekiment egy utszéli fának, lovasát ledobta és elszárguldott. Eszméletlenül terült el a százados az utszéli árokban és eszméletlenül feküdt ott egész éjszaka. Mivel a kaszárnyába nem tért vissza, nyomozó őrséget küldtek ki és ez találta meg ma délben vérbefagyva az utszéli árokban. Beszállították a csapartörházba, ahol ma este nagynehezen magához tért.

Véres programbeszéd.

Budapest, április 18. Ma akarta megtartani programbeszédét Széplak községben *Márkus László* munkapárti képviselőjelölt. A függetlenségi polgárok azonban nem engedték szóhoz jutni. Köveket hajigáltak feléje s eközben egy kődarab *Bokor Mihály* csendőrmestert homlokon találta. Az őrmester erre kétszer a nép közé lőtt és két ember halálosan megsebesült. A községben óriási az izgatottság.

Kegyelem a lázitonak.

Budapest, április 18. A *Kuria Kocurek* János szentistváni plebánost a magyar állam elleni többszörös izgatásért 2 heti államfogházra ítélte. A plebános megfeleltette az ítéletet a királyhoz, aki megkegyelmezett neki.

REGÉNY

A régi jó világból.

I.

Szép nyári délután van; a nap leereszkedésben van már, a fecskék és verebek azonban még javában repesnek a levegőben, és ha az ezerféle mesterségéről híres jovánczai molnár felillesztette volna már a toronyba az órát, melyre a helység lakossága legyenként adja össze a heti garasakat, legfőleg ha az ötötjütötte volna el és *Mogyoródon* széltiben mégis egy ember sincsen, ki a rendes hétköznapi munkát ki nem tette volna már kézből.

A házak előtt virgocse lányok, ki zöld seprűvel az utcát porolgatja, ki meg nagy mázatlan fazekakból a kis padkákat tapasztja sárgára, közben-közben már az esteli nótára köszörülve torkukat, vagy dévaj kötődéssel pajzánkodva egymással.

— Ahol jó Réceze Marci -- kiáltja egy-

szerre az egyik, nagy, kékszemű, ribbancos leány, aminr a seprőt kiütögetve, a falu felső vége felé tekintett.

— Jó lesz seprőporolónak — vizonzá a másik, egy teleképű, sugár teremtés, kinek a hamisság csakugy sugárzott a szeméből.

A falu felső végéről alacsony termetű, köpöcs legény közeledik. Testét térdig érő somogyi szűr takarná, ha az idő a tulipiros sujtásokkal együtt a daróból is nagy darakat le nem tépett volna. Járás közben ki-begörbült löcslábait kacsamódra veti széjjel, amiért is a réce név ragadt reá. Hátrakerített farkósán lapos tarisznya imbáldik, csupasz halovány arcán pedig oly bánatos szomorúság borong, mintha épp most vette volna fel a huszónötöt a deresen.

Réceze Marci a falu árvája. Se szülője, se atyafia a faluban. Csecsemő korában ugy találták az erdő szélén és aztán egyik gazda a másik után sorjában tartotta a faluban, így uvelkedett fel Isten jóvoltából. És mert együgyűségénél fogva még kisbajtár képében sem igen vehették hasznát, bakterségre vitte föl a dolgát, mely minőségénél fogva egyszerűs mind éjjeli szállásáról is gondoskodva van; nappal pedig, ha gyalogpostának nem használják, vagy valamely szénaboglyán, vagy tisztartó ur kemencetorkában kényelmesen ellakik.

(Folyt. köv.)

OLCSÓ IRÓGÉPEK!

Minden rendszerűek, kitűnő állapotban, jóállással adatnak el.

„MERCUR“

összes rendszerű írógépek műszaki vállalat cégnél. Speciális javító műhely!

ADLER

elsőrangú gyártmány, teljesen látható írású és legnagyobb átütő képességű

IRÓGÉP

kizárólagos képviselő: Debrecen és Hajdumegyer.

Kellékek

valamennyi rendszerű író. és sokszorosító gépekhez!

COPYING OFFYCE! gépiró, másoló és sokszorosító iroda. Telefon 5—40.

Debrecen Arany János-u. 2. 15 Bejárát a II-ik kapun.

Telefon Bécsből!

Azért, hogy mindenkinek birókában legyen a mi „Cäsar“ zseb-öngyújtónknak, minden más rek-lám helyett 15000 darabot most a következő árleszállítás mellett adjuk 1 darabot 3 K helyett, csak 2 K, 3 drb. 4-50, 6 drb. 8 K, 12 drb. 14 K. Utánvéttel e mennyiség eladása után az árak eddigc rendes árban ismét fel-emelkednek. A „Cäsar“ a világ leglobb zsebgyújtója. Egy nyomas és azonnal tüzet kap, nincs benne semmi Batterie! Évak hosszú során tart, kapható

Öst.- Ung. Union-Unternehmung für pat. Erfindungen. Wien, V., Wiedner Hauptstrasse 104.

Napernyők,

divatkelmék, selymek, csipkék, diszítések

gyönyörű választékban.

Donogán és Somossy

DEBRECEN,
Kistemplombazár

Építkezéshez

szükséges finoman rostált iszapmentes folyambetonok és kavics jutányos árban vagonrakományonként megrendelhető

Rácz és Kupferstein

cégnél, építkezési és teherszállítási vállalkozók

Miskolczon.

Napernyő ujdonságok

a szokott nagyválasztékban megérkeztek

Bosznay J. és Társa

divatáruházában

Debreczen, Kossuth-u. 5

Keskenyvágányu vasuti anyag

4000 m. sin és hordozható vágány, billenőkocsik, kiérők és fordítók jutányosan átadók. Érdeklődők irjanak „M 4320” jelige alatt **MOSSE RUDOLF** hirdetőirodájába, Budapest, Nádor-u. 11.

PÉNZT

mindenki megtakarít, aki öltönyét vagy felöltőjét

40-50 koronaért

méret után finom gyapjú- szövetből készítetteti

Fettman Sándor

uri szabónál

KOSSUTH UTCA 19 SZ.

Gyors és pontos kiszolgálás

Kut-u. 84. sz. ház eladó 4 rendbeli lakással, jövedelmez évente 440 koronát, utcarendezés után legközelebb sarokház lesz, üzletnek is megfelel.

Értekezhetni Kut-u. 84. sz. alatt.

200 kat. hold fekete szántóföld, gazdasági épületekkel bérbeadó. Értekezhetni Honvéd-u. 62. sz. a.

180 magyar hold holdanként 20 koronájával folyó évi augusztól bérbeadó.

Több rendbeli modern lakások 3, 4, 5, 6 szobások május 1-re kiadó.

Mindezekről értekezhetni lehet

BŐR JÓZSEF

közvetítőnél

Honvéd-u. 62. sz. alatt.

Figyelem!!

Készpénzkölcsönök.

Jelzálogkölcsön 4%, 4 1/2% és 5% amortizációra, **Konvertálás, Személyhitel** (bankpén 1-2 kezzel, magánpénz kezes nélkül), **Örökségek vétele, Vállalatok finanszírozása, Részvénytársaságok alapítása, Fizetésektelen kereskedők kiegyelintetése,** valamint

Adás-vétel.

Birtokok, házak, gyárak, üzletek, kávéházak, szállodák, vállalatok eladását vagy vételét közvetíti gyorsan, kulánsan.

ADLER ÉS SINGER

Általános Forgalmi Vállalat
Betéti Társaság.

31 Budapest, József-körút 21.

A HALLEI-ÜSTÖKÖS

elmulik, de a

„BOCSKAY”-cipőkenőcs

továbbra is megmarad!

GYÁRTJA:

NEUMANN NÁNDOR

vegyészeti gyára.

Telefon: 205. Debrecen. Telefon: 205

Kapható: mindenütt!

Szövet-, posztó-, plüs- és csipke-

függönyök, ágy-

és asztalterítők

applikált hosszú és rövid stórok, ajtó- és ablaktábla függönyök

görfüggönyök (roletta)

óriási választékban

Kardos Lászlónál

Kossuth-u. 9.

BORSOS-féle

HAJSZESZ a legjobb hajnövesztő és hajápoló szer. Hatása bámulatos. Megszünteti a hajhullást, hajvégek megtöredezését. NŐTETI A HAJÁT és nem változtatja annak színét. — Kapható:

Mihalovits Jenő

gyógyszertárában 44

DEBRECZEN.

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLATOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

zel gyomor, vesé, hólyag és belbántalmaknál oalaminasthma, bronchiale, köszvény és húgysavas diathesis eseteiben.

Debreczenben kapható

KONTSEK GÉZA

fűszer- és csomage kereskedésben

5 DEBRECZEN, Kossuth-utca.

Akinek

rheomája, ischiassa, köszvénye, idegbaja van, annak szívesen adok ingyen felvilágosítást arról, hogy hogyan szabadultam meg ezen bántalmaktól.

BAYER KÁROLY.

Illertissen (Bayer.)

PRÓ HIRDETÉSEK. >>

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér; a legkisebb hirdetés 40 fillér. >>

Levelezés.

Levele van a kiadóban és a hivatalos órák alatt átvehetik: „Türelmetlen“.

„Jó barát“ szerdán reggel a kívánt helyre levél megy.

M...I. szürke kockás felöltő, közeledés-kor kemény kalappal a jobbkezben, a jelzést lehetőleg délelőttre.

Tóga. Aranyos baba, a jelzett időt változtassa meg, bármelyik hétköznap délelőttre, — a vásár miatt kivihetetlen.

Lollának levél ment a Főpostára. Kérem sürgősen átvenni.

„Kellemes órák“ jelígre kívánt helyre levél ment „Leibától“.

„Jó barát.“ Egy kis türelmet s holnap, azaz csütörtökön reggel levél megy a kívánt helyre.

Fess urhölgyet támogatnék kettőszáz koronával havonta, ki állandó barátnőm lenne. Leveleket „Párisi 35“ jelígre Budapest, főpostá restante kérek.

Házasságokat teljesen díjtalanul közvetít a „Hymen“ házassulandók hetilapja. Kérjen ingyen felvilágosítást és mutatványszámot. Budapest, IX. Kinizsi-u. 19. II. e. 11. Válaszbélyeg.

Ajánlat.

Jó állapotban levő modern fűszerüzlet-berendezés eladó. Értekezhetni Mayer Jenő és Béla cégnél Piac-u. 33.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon asztal-erítő, szövet és csipkefüggöny, futó- és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi, fiu öltönyre, vagy tükör, kép és butor, csekély havi részletre. Városi, megyei és állami tisztviselőkhöz kedvezményben részesülnek. Tisztelettel Kaiser Salamon Hatvan-u. 2. Telefon 685.

Valódi szegedi rózsza és édes nemes paprika különlegességek óriási raktára Lindenfeld J. Jenő fűszernagykereskedésében. Városház-u. 2. Rózsater 3. Telefon 79. sz.

Monogrammok hímzését elvállalja özv. Ducsy Józsefné Darabos-u. 50.

Arofátylak, legújabb tavaszi újdonságok Vidánál, Városház alatt.

Saját termései 6- és új érmelléki hegyi fajborok, különböző évek, kapható 50 literen felül Tóth Sándornál, Hunyadi-u. 26. szám, Debreczen.

Német nyelvi oktatási és — különösen fürdőkre utazóknak alkalmas — német tárgyalgási órákat elvállalok. Cim a kiadóban.

Másolási munkálatokat egy jóírású fiatal ember elvállal. Cim a kiadóban.

Lakás.

Üzlethelyiség. Nagytemplom mellett két kirakattal, megfelelő raktárakkal ellátott üzlethelyiség és az abból nyíló három szobás modern lakosztály kiadó. Elfoglalható lesz az átalakítás befejezése után. Bővebb felvilágosítást nyújt a kereskedő társulat titkára.

Két száraz raktár kiadó. Hatvan-utca 69. szám.

Egy betonos hentes üzlet május 1-től kiadó Meszena-u. 18. szám.

Udvari lakás: két szoba, konyha mellék-helyiségekkel május 1-re kiadó. Jó víz az udvarban. Egmalom-u. 5. sz.

Kiadó külön bejárattal butorozott utcai szoba előszobával. Egmalom-utca 4.

Olcsó nagy bolt május 1-től kiadó. Hatvan-utca 4. szám.

Kiadó Kossuth-u. 19. Két bolthelyiség májusra. Értekezhetni a háztulajdonosnál.

Összesen butorozott kisebb szoba kiadó Széchenyi-u. 18. Farkasnénál, ajtó 5.

Kereslet.

Alkalmos egyént keresünk, Debreczenben felállítandó cementraktárunk kezeléséhez. Acev. Cementgyára, Gurahoncz.

Ügyes leány felvétetik kézimunka üzletbe. Krausz Gyula Kossuth-u.

Takarítóné alkalmazást keres. Cim a kiadóba.

Mosást, vasalást elvállal Nagy Mártonné Csillag-u. 105.

Egy tisztességes vidéki lány helyben vagy Váradon kávécsarnokba, kiszolgáló lánynak óhajt menni ápril 15-re. — Ajánlatokat fizetés megje ölésével a „Debreczen“ kiadó-hivatalába kérek „Kávécsarnok“ jelígre.

Gépiró kisasszony, ki kellő gyakorlattal bir, felvétetik. Cim a kiadóban.

Lapunk utcai elárúsításához fiuk (Rikancosok) felvétetnek.

Egy fiatal özvegy magános urnál gazdasági állást keres. Cim: Molnár Lajosné, Péterfia-u. 4.

Lapunk kiadóhivatalába egy kifutó fiu felvétetik.

Eladás.

Elegáns pongyola selyemruhák, új tollboa, gyönyörű gyermekruhágy eladó. Értekezhetni Sziv-u. 15. az udvarban 9-től 1-ig.

Építési anyagok. Használt ajtók, ablakok, kapu, kirakat, üvegfal, légszecsillárok, téglák és fedéscserép eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt a kereskedő társulat titkára.

Szöllővessző ültetésre Ezerjő, Kövidinka 42 faj csemege elsőrendű, még kapható Molnár Lukácsnál Debreczenben.

Házaladás vagy bérbeadás. A péterfiai részen Egmalom-utcán 7. sz. alatt jól berendezett öt szobából álló lakás és udvar eladó vagy bére kiadó. — Bővebb értesítés Bundi-utca 3. szám alatt.

Eladó ebédlő-kredenc márvánnyal, hálószoba berendezés, ruhaszekrények, szövetbutorok, mosdó márvánnyal, zongora és gáz-luszterek. Györfly Aladárné.

120 hektoliter érmelléki 1909 termései bor eladó, kisebb mennyiségben is Péterfia 18. sz. a.

Eladó földbirtok. Biharmegyében 311 hold prima fekete föld, parcellázásra is alkalmas, kastélyllyal, 2 holdas gyümölcsösökkel, eladó. Terményével Debreczenbe gravitál. Gonda Ede Nagyvárad Kert-utca 2.

Földbirtok 322 kat. hold, Nagyváradtól 22 kilométerre, országút mentén, vasúti állomástól 5 kilométerre eladó. Értekezhetni: Eszenyi Károlyllyal Mezőkeresztesen.

Sestakerti bor 1908. évi hordónként vagy összesen eladó. Egmalom-u. 5. szám.

Eladó lugasfák. 30 darab első, 20 darab másodosztályú ákácugasfa, évesfaragás, eladó. Megtekinthető Simonyi-ut 32. sz. alatti nyárlak udvarán, a házmesternél.

Lenese, konyhára, valamint vetőmagnak igen szép, sziszikmentes, mázsája 28 koronáért eladó Dávid Sándornál Kovásznán, Háromszékmege.

Makulatura újságpapír kiló- vagy mázsaszámra a lap kiadóhivatalában eladó.

A Darabos-utca 20. és 50-ik számú ház eladó. A tulajdonos címe a kiadóban meg tudható.

Nyomatott Debreczen sz. kir. véres könyvnyomda-vállalatánál.

Újdonságok

női kosztüm szövetekben,
francia delainekben,
ruhavásznak és zefirekben.

Nagy választékban kapható
Szabó Lajos Fiai
cégnél
Debreczen, Rózsa-u. 1.

„Gyöngyvirág Crème“

az arckréme gyöngyel
Szeplő, májfoltok, pattanások s
bőrbajok ellen kiváló jó szer. Si-
mává, fehérré s üdévé teszi az
arcbőrt! Sem higanyt, sem ólmot
nem tartalmaz. A nappalra
való krème nem zsiroz, míg az
éjjelre való zsiroz. Egy tégely
ára egy korona. Kapható:

Mihalovits Jenő

„Kigyó“ című gyógyszertárában.
DEBRECEN.

Ajánlom a legjobb kivitelben
és legolcsóbb áron

Összes galvanikus elemeket	Osongókat a legjobb minőségben	Telefonok mindenféle kapcsolásra
Vilámbáritóanyag	Orvosi készülékek, mérőeszk.	Motorok, Dynamó gépek
Zseblámpák pillanatvilágításra		Mindenféle anyag, felszereléshez

Kérjen árjegyzéket.

FÖLDVÁRI L.

debreczeni első elektroteknikai gyár
és villamoszerelési vállalat
Piac-utca. (Ideiglenes barak.)
Telefon 168. Telefon 168.